

บทที่ 3

วิธีการดำเนินการและแนวทางการศึกษา

3.1 ระเบียบวิธีการศึกษา

ใช้หลักการของการตั้งคำถามเชิงบวก (Appreciative Inquiry) เป็นหลัก ซึ่งเป็นเครื่องมือสำหรับการพัฒนาองค์กรและจัดการการเปลี่ยนแปลงใหม่ที่เน้นวิธีการเชิงบวก ด้วยการค้นหาประสบการณ์การเรียนรู้ที่สัมฤทธิ์ผลจำนวนมาก และศึกษาโมเดลของสถาบันกวดวิชาชั้นนำต่างๆ แล้วนำมาวิเคราะห์อย่างเป็นระบบว่าอะไรคือสาเหตุสำคัญที่ทำให้ระบบการเรียนการสอนบรรลุประสิทธิผลสูงสุด เพื่อวางแผนกลยุทธ์ทางด้านผลิตภัณฑ์ รวมถึงการศึกษาพฤติกรรมของนักเรียนมัธยมปลายในจังหวัดชัยภูมิด้วยการใช้แบบสอบถาม เพื่อวางแผนกลยุทธ์ทางการตลาด อีกทั้งศึกษาข้อมูลทางธุรกิจในตลาดชัยภูมิและวิเคราะห์ด้วยเครื่องมือทางการบริหารต่างๆ เพื่อประกอบการตัดสินใจในการวางแผนกลยุทธ์ในด้านต่างๆ

3.2 ข้อมูลที่ใช้ในการวิจัย

แหล่งที่มาของข้อมูลปฐมภูมิ และเครื่องมือที่ใช้รวบรวมข้อมูลสำหรับงานวิจัยครั้งนี้ ได้แก่

- 1) การสัมภาษณ์ประสบการณ์การเรียนรู้ที่สัมฤทธิ์ผล ทั้งแบบรายบุคคลและการสนทนากลุ่ม (Focus Group) เพื่อค้นหาปัจจัยต่างๆที่ส่งผลให้การเรียนการสอนมีประสิทธิภาพสูงสุด
- 2) การสัมภาษณ์ผู้มีประสบการณ์ตรงในการเรียนหรือการสอน หรือการได้เข้าไปเป็นพนักงานของสถาบันกวดวิชาที่มีชื่อเสียงต่างๆ เพื่อศึกษาโมเดลของสถาบันกวดวิชาชั้นนำ ทั้งในด้านหลักสูตรการเรียนการสอน และกลยุทธ์การตลาด
- 3) แบบสอบถามจากกลุ่มลูกค้าเป้าหมาย ซึ่งได้แก่ กลุ่มนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายของจังหวัดชัยภูมิ เพื่อสำรวจพฤติกรรมการเรียนพิเศษฟิสิกส์ในด้านต่างๆ เช่น ปัจจัยที่ส่งผลให้เรียนหรือไม่เรียนพิเศษ, ปัจจัยต่อการเลือกสถานที่เรียนพิเศษ เป็นต้น

แหล่งที่มาของข้อมูลทุติยภูมิ ได้แก่

- 4) การค้นคว้าจาก เอกสาร หนังสือ วารสาร สื่อสิ่งพิมพ์ต่างๆ รวมทั้งสื่ออิเล็กทรอนิกส์ เช่น อินเทอร์เน็ต เป็นต้น เพื่อศึกษาข้อมูลด้านต่างๆของธุรกิจกวดวิชาฟิสิกส์ทั้งในระดับประเทศและจังหวัดชัยภูมิ รวมถึงปัจจัยต่างๆที่ส่งผลกระทบต่อธุรกิจกวดวิชา

3.3 วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

3.3.1 ข้อมูลปฐมภูมิ

1) การสัมภาษณ์ประสบการณ์การเรียนรู้ที่สัมฤทธิ์ผล

เป็นการสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างเพื่อให้ได้ข้อมูลที่ครบถ้วน โดยเริ่มต้นจากการขอให้เล่าประสบการณ์การเรียนรู้ที่ประทับใจมากที่สุด และถามเจาะลึกในด้านต่างๆ ซึ่งได้แก่ ลักษณะของครูผู้สอน รูปแบบการสอน สื่อการสอน บรรยากาศในห้องเรียน รวมถึงปัจจัยอื่นๆที่ผู้ให้สัมภาษณ์ถ่ายทอดออกมา จำนวนการสัมภาษณ์ 50 ราย

2) แบบสอบถามนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายของจังหวัดชัยภูมิ

กำหนดการเลือกตัวอย่างโดยคำนึงถึงโอกาสแห่งความน่าจะเป็น ด้วยการใช่วิธีการสุ่มตัวอย่างอย่างง่าย (Simple Random Sampling) โดยให้ทุกๆหน่วยในกลุ่มประชากรที่ต้องการศึกษามีโอกาสที่จะถูกเป็นตัวอย่างเท่ากัน กำหนดขนาดตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย โดยใช้ในการคำนวณหากลุ่มตัวอย่างอย่างง่ายตามสูตรการคำนวณดังนี้

$$n = \frac{N}{(1 + Ne^2)}$$

กำหนดให้

n = จำนวนตัวอย่าง

N = จำนวนประชากร

e = ความคลาดเคลื่อนของการสุ่มตัวอย่างที่ยอมรับได้ กำหนดเป็นร้อยละ 5

กลุ่มเป้าหมาย คือ จำนวนนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายในเขตเทศบาลอำเภอเมืองจังหวัดชัยภูมิ พ.ศ. 2550 สามารถแทนค่าได้ N เท่ากับ 4,166 e เท่ากับ 0.05

$$n = \frac{4,166}{1 + 4,166 (0.05)^2}$$

จากการคำนวณจะได้ ค่า n เท่ากับ 365 ดังนั้นกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาคั้งนี้จึงปิดค่าให้เป็น 400 คน สำหรับเพื่อความคลาดเคลื่อนและความผิดพลาด

3.3.2 ข้อมูลทุติยภูมิ

1) รวบรวมบทความเกี่ยวกับประสบการณ์การเรียนรู้ที่ประทับใจ

เพื่อค้นหาปัจจัยที่ส่งผลให้การเรียนการสอนมีประสิทธิภาพตามหลักการของ Appreciative Inquiry

2) ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลทางด้านสถิติจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

ศึกษาข้อมูลเพิ่มเติมจากหนังสือ วารสาร สื่อสิ่งพิมพ์ และสื่ออิเล็กทรอนิกส์ เพื่อนำข้อมูลที่ได้มาใช้ในการวิเคราะห์สภาวะแวดล้อมทั้งภายในและภายนอก

3.4 กระบวนการวางแผนกลยุทธ์

ดำเนินการวางแผนกลยุทธ์ตามหลักการของ Appreciative Inquiry โดยใช้กระบวนการ Whole-system 4-D Dialogue เป็นหลัก ซึ่งมีการนำทฤษฎีด้านการบริหารเข้ามาประยุกต์ในแต่ละขั้นตอนตามความเหมาะสม ดังต่อไปนี้

1) Discovery: คือการค้นพบประสบการณ์ด้านบวกจากหลายแหล่ง ค้นหาว่าช่วงเวลาแห่งความดีเลิศนั้น เกิดขึ้นเมื่อไหร่ สิ่งสำเร็จคืออะไร เกิดขึ้นได้อย่างไร

หลักการ: รวบรวมข้อมูลด้วยวิธีการที่หลากหลายประกอบกัน ทั้งจากการสัมภาษณ์การใช้แบบสอบถาม และการค้นคว้าจากอินเทอร์เน็ต เพื่อเป็นการตรวจสอบความถูกต้อง (Cross Check) เพิ่มความน่าเชื่อถือ และทำให้วางแผนกลยุทธ์ได้อย่างเหมาะสมมากขึ้น

2) Dreaming: คือการสร้างแรงบันดาลใจเพื่อกำหนดวิสัยทัศน์ โดยตั้งคำถามถึงความฝันต่อองค์กร

จินตนาการถึงภาพในอนาคตที่จะบังเกิดขึ้นบนพื้นฐานของประวัติศาสตร์

หลักการ: นำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์ วาดฝันอนาคตขององค์กรด้วยการค้นหาตนเอง (Self-actualization) แล้วกำหนดวิสัยทัศน์ให้ชัดเจน ครอบคลุมถึงการบอกทิศทางของผลิตภัณฑ์ ตลาด และระดับของความสำเร็จขององค์กร (Aspiration) โดยคำนึงถึงความเหมาะสมตามหลักการ SMART (SMART - Specific Measurable Attainable Realistic Timely)

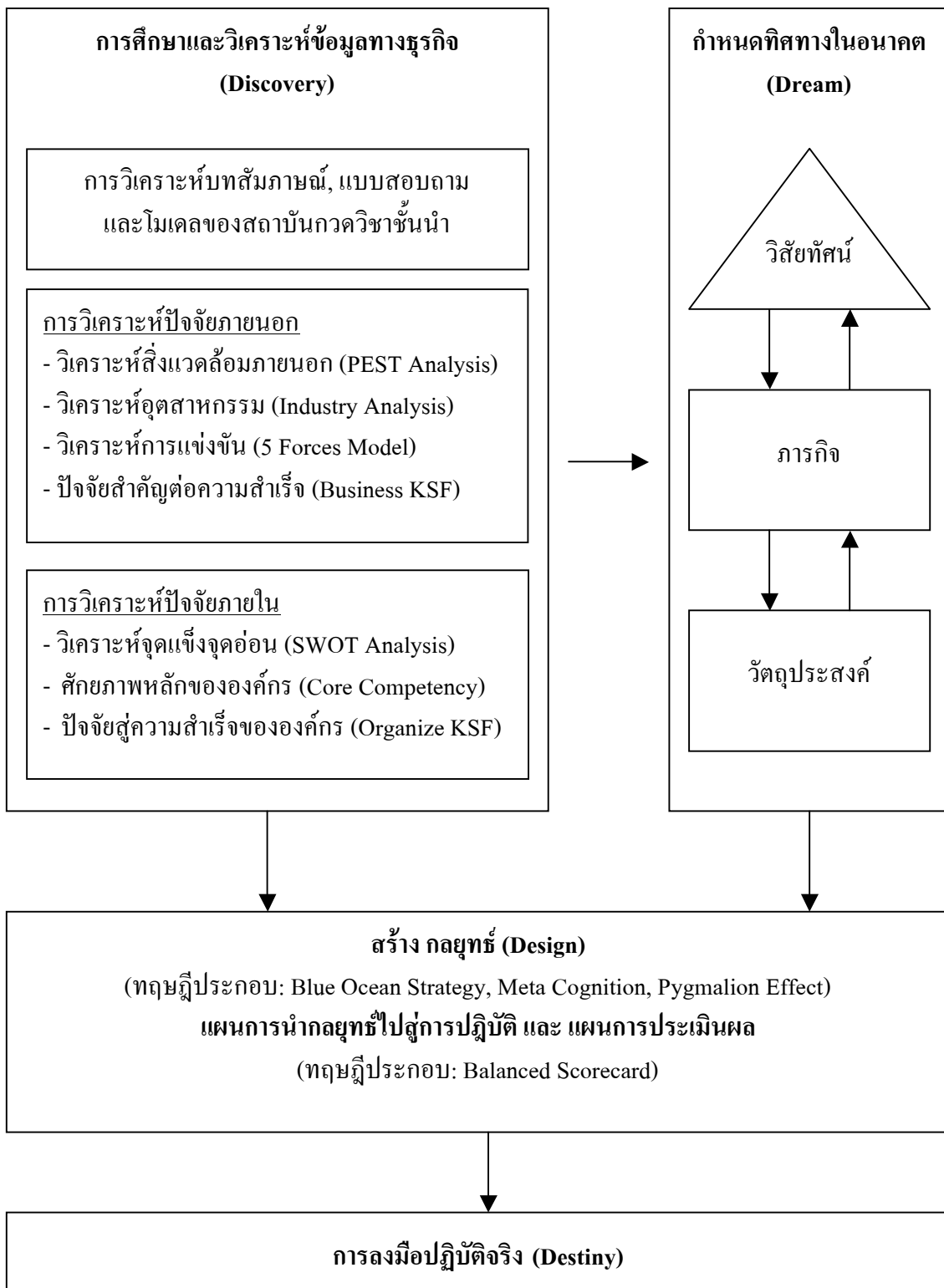
3) Designing: คือการออกแบบกลยุทธ์ที่จะทำให้วิสัยทัศน์เป็นจริง ทั้งเป้าหมายในระยะสั้นและระยะยาว

ด้วยการวิเคราะห์ข้อมูลต่างๆที่ค้นพบและเลือกหนทางที่ดีที่สุด

หลักการ: นำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์เพื่อออกแบบกลยุทธ์ โดยอาศัยทฤษฎีการเรียนรู้ด้วยตนเอง (Meta Cognition) ทฤษฎีสะท้อนพฤติกรรมจากความคิด (Pygmalion Effect) และแนวคิดบลูโอเชียน (Blue Ocean Strategy) เข้าช่วย ซึ่งการวางแผนกลยุทธ์ครั้งนี้จะมีแผนกลยุทธ์หลัก 1 แผน และกลยุทธ์สำรองอีก 2 แผน เพื่อรองรับสถานการณ์ที่อาจเปลี่ยนแปลงไปในอนาคต

4) Destiny: คือการไปให้ถึงยังเป้าหมาย เป็นขั้นตอนที่ต้องนำกลยุทธ์ไปสู่การปฏิบัติ ลงมือทำตามแผนกำหนดการ มีการตั้งกฎเกณฑ์ พัฒนายุทธศาสตร์ เชื่อมโยงและระดมทรัพยากรเพื่อทำให้ความฝันนั้นบังเกิดเป็นจริงขึ้นมา

หลักการ: ในกรณีศึกษานี้ยังไม่สามารถนำกลยุทธ์ไปทดลองปฏิบัติจริงได้ เพราะยังไม่ได้เปิดกิจการ แต่จะวางแผนการนำกลยุทธ์ไปสู่การปฏิบัติโดยอาศัยระบบประเมินผล 4 มิติ เพื่อสร้างความสมดุล (Balanced Scorecard) โดยที่ทำการสื่อสารกลยุทธ์ผ่านการเชื่อมโยงวัตถุประสงค์ใน 4 มิติ (Strategy map) กำหนดดัชนีชี้วัดความสำเร็จ (KPI) ระบุเป้าหมาย (Target) แผนกิจกรรมต่างๆ และทรัพยากรที่ต้องใช้ ทั้งนี้เพื่อให้สามารถวัดระดับความสำเร็จจากการนำกลยุทธ์ไปใช้ได้

ภาพที่ 8 แสดงกระบวนการวางแผนกลยุทธ์

3.5 วิธีการวิเคราะห์ข้อมูล

ข้อมูลจากแหล่งต่างๆ จะถูกนำมาดำเนินการวิเคราะห์ดังต่อไปนี้

- 1) วิเคราะห์บทสัมภาษณ์และบทความจากอินเทอร์เน็ต
ในเรื่องประสบการณ์การเรียนรู้ที่สัมฤทธิ์ผล ด้วยการสะท้อนความรู้สึกต่อเหตุการณ์ (Reflection)
ว่านึกถึงทฤษฎีหรือแนวคิดอะไร จากนั้นเชื่อมโยง (Conceptualization)
สิ่งที่เรียนมาเข้ากับการสังเกตหรือการค้นพบ เพื่อระบุเป็นปัจจัยแห่งความสำเร็จที่ชัดเจน
- 2) สรุปพฤติกรรมกรเรียนพิเศษพิเศษของนักเรียนจังหวัดชัยภูมิจากแบบสอบถาม ออก
มาเป็นข้อมูลเชิงปริมาณในด้านต่างๆ
- 3) วิเคราะห์โมเดลของสถาบันกวดวิชาชั้นนำ
จากทั้งการสัมภาษณ์และการค้นคว้าจากอินเทอร์เน็ต
เพื่อรวบรวมกลยุทธ์แบบต่างๆ ในธุรกิจกวดวิชา
- 4) นำข้อมูลที่รวบรวมได้ทั้งหมดมาวิเคราะห์ปัจจัยภายนอก
และปัจจัยภายในเพื่อใช้ในการวางแผนกลยุทธ์ที่เหมาะสม

3.6 ระยะเวลาในการวิจัย

งานวิจัยนี้ใช้เวลาในการศึกษาโดยประมาณ 5 เดือน ตั้งแต่ 1 มกราคม ถึง 31 พฤษภาคม 2551
โดยสามารถแสดงได้ดังนี้

ตารางที่ 3 แสดงระยะเวลาที่ใช้ในการทำการวิจัย

กิจกรรม	มกราคม	กุมภาพันธ์	มีนาคม	เมษายน	พฤษภาคม
1. กำหนดหัวข้อและความสำคัญของปัญหา	←→				
2. ศึกษาเอกสาร ตำรา งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	←→	→			
3. เสนออนุมัติเค้าโครงการศึกษาอิสระ		←→			
4. รวบรวมข้อมูล		←→	→		
5. วิเคราะห์ข้อมูล วางแผนกลยุทธ์				←→	→
6. จัดทำรูปเล่มการศึกษาอิสระฉบับสมบูรณ์					←→